

החוזרים הביתה

יוצאים למרכז מזון חיצוני וחוזרים

יוסי מלול - משק הבקר והחלב
hmb-malul@icba.org.il

נושא ההזנה מהווה כמחצית מעלות ייצור החלב ברפת. הוא מחייב התארגנות מיוחדת בתחומים רבים ולא בכל רפת ניתן לעשות זאת וכך, חלק ניכר מהיצרנים עברו לעבוד במרכז מזון חיצוני ואלה הלכו וגדלו. יש משקים שיצאו לעבוד בחוץ ובהמשך גם חזרו - הם סקרנו אותי לבחון את התופעה וללמוד את משמעויותיה. לפניכם קובץ מאמרים בתחום שעוסק בשאלה האם להאביס בבית או לקנות בחוץ - על נושא זה נדבר בוודאי עוד הרבה גם בשנים הבאות

ההזנה הקנויה, שיש לו משמעות כספית כוללת גדולה. כולם אמרו שהמעבר הביתה חסך להם כסף והרבה, נתן להם יותר שליטה על מרכיב ההוצאה הגדול ביותר לייצור החלב. עם זאת יש לזכור, כדי לעבוד בבית:

- יש להבטיח, ראשית לכול, את הגורם האנושי ברפת - לוודא שיש מנהל בעל הכישורים המקצועיים והכלכליים לנהל מערכת די מורכבת בבית.
- שיש לאיש ההזנה הבנה משמעותית בתזונה, במזון ובממשק ההזנה במגוון קבוצות בעלי החיים ברפת.
- שהרפת מסוגלת לגייס את ההון הנדרש לתשתית הפיזית של המתקן ולחידושו באופן שוטף, כמו-גם למימון המלאי השנתי הגבוה.
- שבסביבת הרפת יש מערכות תמך מקצועיות בתחומי ההזנה - בעיקר מדריך מקצועי וגם מוסך ראוי לכלי ההכנה ולחלוקת המזון. אין בקובץ מאמרים אלה משום עידוד לחזרה הביתה באופן לא מבוקר - כמו תמיד, מומלץ לקרוא, ללמוד, להתייעץ, לא למהר בהחלטה שיש לה משמעויות גדולות וארוכות טווח! ■

מרכזי המזון בענף החלב ממלאים תפקיד חשוב ביותר בפעילות הכלכלית והמקצועית לקידום היצרנים והענף. יש להם תרומה של ממש בתחום ההזנה והם משחררים את הרפתן מעיסוק בתחום הכי מורכב ברפת.

מנגד, יש להם גם כמה תופעות לוואי שראוי להכירן ולהתמודד איתן. קניית מזון ממרכז המזון היא, כמעט בהכרח, יקרה יותר מהכנת המזון בבית והסיבות מוכרות. יתרה מכך, הפער בין שתי החלופות גדול למדי (ונתון במחלוקת), בעקבות הצורך בהשקעות גדולות במרכזי המזון ובגיוס עובדים יקרים נוספים, כדי לספק את הצרכים הגדלים של הרפתנים וגם את התחרות בין הממ"זים.

מרכז המזון החיצוני נותן - מקצוענות, איכות, שירות עד האבוס, נוחות, תזרים מזומנים ישר, חיסכון בהשקעות במבנים ובציוד, הדרכה, "שק חבטות" - כל זה עולה כסף והכול נכלל במחיר המנה.

היבט מדאיג הוא ירידת העניין של הרפתנים שעובדים בחוץ בנושאי ההזנה - בהתחלה הם עוד שואלים ומבקשים ובהמשך מורידים התעניינות. בהדרגה נעלמים גם אנשי המקצוע ברפת ובאזור ותחום המזון, שהוא התחום המרכזי בעלות ייצור החלב, עלול להיחלש לאורך זמן. התלות המקצועית הבלעדית במרכזי המזון אינה בריאה ובטוחה הארוך נתקשה למצוא אנשי הזנה ברמת השטח, בהדרכה הממלכתית, במערכת המחקר.

כמעט כל המגזר המשפחתי עובד עם מרכזי המזון וקרוב ל-40% מהמגזר השיתופי. הסיבות למעבר מגוונות וישנה אמירה שהמעבר הוא בכוון אחד בלבד והוא בלתי הפיך. האומנם?

יצאנו לבדוק מדגם רפתות שיתופיות שיצאו לעבודה עם מרכז מזון חיצוני ובהמשך חזרו הביתה למרכז המזון העצמאי. תהינו על המעבר וגם על הסיבות לחזרה הביתה והלקחים בעקבותיה.

ככלל, מצאנו שביעות רצון מהעבודה עם מרכז המזון החיצוני - מהשירות ומהאיכות כאחד.

העניין המרכזי שבגיניו הם חוזרים הביתה הוא המחיר הגבוה יותר של